

«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 _____Наталія АКИМОВА
"02" вересня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри

 _____Інна ВАРНАВСЬКА

Протокол засідання кафедри
соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ
від "2" вересня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ СІМЕЙНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма – Психологія

Спеціальність – С4 Психологія

Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика та інформація

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Сімейне консультування
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Соціальних та поведінкових наук
Викладач	Наталія Акімова, професор кафедри соціальних та поведінкових наук, д. психол. н., професор
Контактна інформація	номер телефону викладача: 050 1479253 адреса електронної пошти: natashashadow8@gmail.com адреса електронної пошти кафедри: kafphilosophy@ukr.net
Графік консультацій	середа
Програма дисципліни	Змістовий модуль І. Теоретико-правові та методичні засади сімейного консультування Тема 1. Вступ до сімейної терапії. Сім'я та шлюб як соціально-психологічний феномен. Предмет, об'єкт і завдання психології сімейних відносин. Історичні типи та моделі традиційної та сучасної української сім'ї. Життєвий цикл сімейної системи за Е. Дюваль, Р. Хіллом та К. Вітакером. Поняття нормативних та ненормативних сімейних криз в умовах суспільної турбулентності. Чинники психологічної стабільності шлюбу. Труднощі та специфіка передшлюбного консультування молоді. Формування подружньої сумісності та мікроклімату родини. Тема 2. Правовий статус сімейного консультанта в Україні: Закон про ментальне здоров'я та БПР. Аналіз Нового закону України про систему охорони психічного здоров'я (2025/2026 рр.) та його впливу на приватну практику. Поняття та правовий статус надавача послуг у сфері охорони ментального здоров'я (юридичні особи, ФОП). Роль, повноваження та функції Національної комісії з питань ментального здоров'я. Державні електронні реєстри саморегулювальних організацій (СРО) та реєстр фахівців надавачів послуг. Нормативне регулювання процедури атестації та сертифікації сімейних психотерапевтів і консультантів. Порядок ведення Безперервного професійного розвитку (БПР): бальна система, вимоги до суб'єктів надання освітніх послуг, інтеграція неформальної освіти. Тема 3. Етичні та деонтологічні стандарти. Процедура письмової інформованої згоди. Морально-етичні основи та деонтологічні принципи професійної діяльності сімейного консультанта (конфіденційність, безпека, паритетність стосунків, екологічність втручання). Межі фахової компетентності та процедура міжвідомчого перенаправлення клієнтів. Етичні засади та юридична обов'язковість оформлення письмової інформованої згоди клієнта на проведення сімейного консультування, терапії, а також при роботі з неповнолітніми та розголошенні конфіденційних клієнтських історій. Профілактика професійних деформацій та мобінгу в психологічних колективах. Тема 4. Класичні сімейні школи (М. Боуен, С. Мінухін, Е. Берн) та КПТ-модель. Системна сімейна терапія Мюррея Боуена: концепція диференціації Я, триангуляція, трансгенераційна передача та емоційні процеси в нуклеарній сім'ї. Структурний підхід Сальвадора Мінухіна: підсистеми, межі, коаліції, сімейна ієрархія та принципи сімейної реструктуризації. Транзактна модель Еріка Берна: его-стани сім'ї, шлюбні контракти та життєві сценарії, драматичний трикутник Карпмана в сімейному конфлікті та моделі виходу з нього. Когнітивно-

поведінковий сімейний підхід: корекція когнітивних викривлень та перебудова руйнівних комунікативних паттернів.

Тема 5. Емоційно фокусована терапія пар (ЕФТ) та теорія прив'язаності дорослих.

Теорія прив'язаності Дж. Боулбі та її проєкція на дорослі романтичні стосунки за С. Джонсон. Роль емоцій як первинних організаторів взаємодії в парі. Негативні цикли взаємодії («переслідування–відсторонення») та їх концептуалізація. Три фази та 9 кроків ЕФТ-втручання: деескалація конфлікту, зміна позицій взаємодії, консолідація та інтеграція нових паттернів безпечного емоційного зв'язку. Формування емпатійної чутливості та безпечної емоційної гавані в парі.

Змістовий модуль II. Психодіагностика, кризові втручання та управління проектами

Тема 6. Комплексна психодіагностика сімейних взаємин: методи PARI, ACB, Т. Лірі, СОМО.

Методологічні засади та інструментарій системної сімейної психодіагностики. Опитувальник батьківських установок PARI Шеффера та Белла: діагностика ставлення до сімейної ролі та дитини. Опитувальник «Аналіз сімейних взаємин» (ACB) Ейдемільера та Юстіцкіса: виявлення стилів виховання та батьківських помилок. Методика СОМО Духновського: суб'єктивна оцінка міжособистісних стосунків (напруженість, відчуженість, конфліктогенність, агресивність). Оцінка подружньої взаємодії за допомогою тесту Т. Лірі. Математико-статистична обробка діагностичних даних та інтерпретація результатів.

Тема 7. Кризове консультування родини в умовах війни: ПТСР, гостре горе та втрата.

Специфіка сімейного стресу воєнного часу. Психосоматичні прояви воєнного стресу в членів сім'ї. Робота з симптоматичною поведінкою. Переживання гострого горя та втрати у дітей та дорослих. Фази горювання та відповідні терапевтичні інтервенції. Логотерапевтичний підхід В. Франкла у подоланні смисложиттєвої кризи та втрати. Травмапедагогіка М. та М. Штраубе в роботі з дітьми, які пережили воєнну травму. Застосування арт-терапевтичних та ігрових методів стабілізації дитячого ПТСР. Тілесно-орієнтовані протоколи кризової допомоги та заземлення.

Тема 8. Психосоціальний супровід родин ветеранів. Ресурсний підхід та ICDP модель.

Вплив бойової психічної травми (ПТСР) на сімейну систему. Феномен вторинної травматизації членів сім'ї ветерана. Особливості функціонування родини під час розгортання (deployment) та після повернення учасника бойових дій (реадаптація). Копінг-стратегії та резильєнтність родини. Ресурсний підхід у психологічній роботі з дружинами та матерями військовослужбовців. Впровадження Міжнародної програми розвитку дитини (ICDP) як фасилітативної моделі підтримки чутливого та емоційно наповненого батьківства.

Тема 9. Проектування та управління інноваційними психологічними проектами у сфері сім'ї та бізнесу.

Організаційні та управлінські навички магістра у започаткуванні власної психологічної практики. Діяльність психологічних організацій в умовах турбулентності воєнного ринку. Методологія бізнес-проектування послуг сімейної психологічної допомоги. Застосування інструментів стратегічного планування та аналізу: SWOT-аналіз, GROW-модель, SCORE, макромоделі коучингу. Проектування волонтерських та комерційних проєктів соціально-психологічного супроводу сімей у громаді.

Тема 10. Професійне вигорання сімейного консультанта: супервізія, ГОПМ та індивідуальні траскторії БПР.

Синдром емоційного вигорання (СЕВ) та вторинна травматизація сімейного консультанта. Наукові докази кризи вигорання допомагаючих фахівців в Україні (Громцева, Стрюков, 2022). Роль сімейного статусу (збільшення

	вигорання на 53% через догляд за дітьми до 21 року, витрати на освіту та побут), гендерно-вікових факторів (29% прискорення) та соціальних умов (23% прискорення). Впровадження Гендерно орієнтованого підходу до менеджменту емоційним вигоранням (ГОПМ) на рівні психологічної служби: постійний психологічний моніторинг, індивідуальна та групова психотерапія, супервізорська та інтервізорська підтримка фахівців, організація регулярних відпусток кожні півроку. Локус контролю та соціальна підтримка як провідні внутрішні фактори психологічного захисту. Розробка індивідуальних планів Безперервного професійного розвитку (БПР)
Мова викладання	Українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Дисципліна спрямована на системну підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері сімейних відносин та шлюбного консультування на основі глибокого розуміння нейропсихології та прикладних психотерапевтичних інструментів. Програма дисципліни має виражену прикладну орієнтацію, поєднуючи класичні західні теоретичні підходи із сучасними реаліями та кризовим контекстом життєдіяльності української родини. Актуальність курсу критично зростає в умовах тривалої воєнної кризи в Україні. Родинне середовище зазнає глибоких дестабілізуючих трансформацій, а рівень психологічного напруження та виснаження досягає критичних меж. Наукові дослідження (Громцева & Стрюков, 2022) фіксують безпрецедентно високий рівень емоційного вигорання в українському соціумі під час війни — зокрема, до 63.7% серед лікарів загальної практики та до 70% серед медичних сестер, що безпосередньо корелює з деструктивними факторами сімейного статусу, побутовим навантаженням та гендерними дисбалансами в самотурботі. Підвищення рівня вигорання та вторинного травматичного стресу активно поширюється й на інші соціономічні професії, включаючи практичних психологів (до 50% опитаних повідомляють про критичний професійний стрес) та членів родин ветеранів війни. Тому курс забезпечує системну підготовку магістрів до впровадження інноваційних проектів протидії вигоранню, розвитку копінг-ресурсів та побудови комплексного психосоціального супроводу в громаді. Програма інтегрує новітні правові вимоги у сфері охорони психічного здоров'я в Україні, зокрема засади Нового закону України про систему охорони психічного здоров'я (2025/2026 рр.), правовий статус сімейного консультанта, порядок ліцензування приватної практики та стандарти Безперервного професійного розвитку (БПР), що дозволяє випускникам успішно створювати власні психологічні організації та ефективно керувати ними в умовах ринкової турбулентності. Мета вивчення курсу полягає в тому, щоб здобувачі вищої освіти засвоїли специфіку організації та надання психоконсультативної та сімейної допомоги, принципи, етичні стандарти й протоколи кризової та тривалої сімейної інтервенції, а також закономірності динаміки сімейних систем, специфіку переживання гострого горя, втрати та психологічної травми у дітей і дорослих у контексті сімейних взаємин. Загальноосвітня (навчальна) мета — сприяти становленню сучасного висококваліфікованого фахівця (сімейного консультанта, психолога-практика) на підставі глибокого вивчення теоретико-методологічних засад подолання сімейною системою складних життєвих обставин, розуміння
-----------------------	---

	нейропсихологічного підґрунтя емоційних станів і фізіологічних механізмів військової травми та стресу у членів родини, а також опанування інтегративними моделями сімейної резильєнтності й життєстійкості (зокрема, багатовимірною моделлю подолання стресу BASIC PH та моделлю сімейної стійкості Ф. Волш). Розвиваюча мета – формувати й розвивати психологічні знання та практичні навички студентів щодо здійснення експрес-діагностики й комплексної оцінки сімейних взаємин, подружньої напруженості та дитячо-батьківських стосунків (за методиками COMO, PARI, ACB, Т. Лірі), проведення первинної та невідкладної сімейної психосоціальної допомоги, опанування інноваційними коучинговими технологіями супроводу родини (GROW, SCORE), побудови індивідуальних і групових програм підтримки (зокрема, за моделлю Міжнародної програми розвитку дитини ICDP), а також розвивати професійне клінічне й системне мислення, рефлексивність, здатність до запобігання професійному вигоранню через участь у супервізії та інтервізії. Виховна мета – формувати стійкі етичні переконання та ціннісно-сміслові орієнтації здобувачів вищої освіти відповідно до гуманістичних ідеалів, поваги до гідності, суверенності та прав кожного члена родини; виховувати професійну емпатію та безумовне безоціночне прийняття клієнтів; гармонізувати мотиваційно-сміслову сферу майбутніх фахівців; формувати відповідальність за дотримання деонтологічних принципів сімейного консультування (конфіденційності, паритетності та принципу «не нашкодь»); сприяти усвідомленню ролі практичної сімейної психології та психосоціальної допомоги у збереженні ментального здоров'я населення і забезпеченні національної безпеки Української держави
Інформаційний пакет дисципліни	Наводиться Веб-посилання на навчально-інформаційний портал університету, де знаходяться робоча програма навчальної дисципліни; завдання для самостійної роботи з методичними рекомендаціями; питання до заліку (екзамену); література базова та допоміжна; тексти лекцій з вказівкою назв тем та планів лекцій у відповідності до календарно-тематичного плану; тестові завдання до ПМК; тестовий комплекс з дисципліни з глосарієм.

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Мета - формування системи фундаментальних теоретичних знань та практичних навичок щодо специфіки, принципів, стратегій та методів надання сімейного консультування та психотерапевтичної допомоги особистості, парі та сім'ї як цілісній системі в нормі та в умовах життєвих криз, екстремальних та надзвичайних ситуацій воєнного стану
Завдання вивчення дисципліни	Завданням дисципліни є: — ознайомлення з теоретико-методологічними основами сімейної психології, класифікацією та динамікою нормативних і ненормативних сімейних криз; — засвоєння професійно-етичних стандартів, деонтологічних вимог та меж професійної компетентності сімейного консультанта відповідно до законодавства України; — опанування діагностичним інструментарієм дослідження сімейної системи, подружніх стосунків та батьківських установок (COMO, PARI, ACB, тест Т. Лірі, генограма);

	— навчання алгоритмам кризової інтервенції в сімейну систему, супроводу родин ветеранів та надання психосоціальної підтримки дітям та батькам за міжнародними протоколами (ICDP, травмапедагогіка); — оволодіння практичними техніками різних терапевтичних шкіл (системної, structural-системної, транзактної, емоційно фокусованої) та методами збереження професійних ресурсів (профілактика вигорання, участь у супервізії).
--	---

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми у сфері кризової психології, проводити методологічно обґрунтовані наукові психологічні дослідження, застосувати сучасні психологічні технології щодо організації і здійснення професійної діяльності. ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, застосування системного підходу до вирішення проблем ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурн ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК7. Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо в умовах змін. ЗК8. Здатність розробляти та управляти проєктами, планувати та управляти часом. ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети, працювати в команді, приймати обґрунтовані рішення. ЗК 12. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями..
Спеціальні (фахові)	СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та /або практики з урахуванням досягнень нейропсихології СК3. Здатність обирати та застосовувати сучасні валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності, що спираються на досягнення нейропсихології, для ефективного психологічного супроводу СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково-верифікованих методів та технік та розумінням нейропсихологічного підґрунтя психічних явищ СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	ПР4. Робити психологічний прогноз розвитку особистості, груп, організацій. ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування, тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість. ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій

	професійної діяльності; впроваджувати інноваційні психологічні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких структур в умовах турбулентності ринкового середовища при глобалізаційних викликах з урахуванням поведінкових змін; планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах. ПР12. Організовувати роботу з персоналом, володіти технологіями проектування та моделювання професійної кар'єри, стимулювання і організації особистісного та професійного розвитку, створювати програми удосконалення і збереження професійних ресурсів у сфері бізнесу та сімейного консультування; здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті; демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.
--	---

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2026-2027
Семестр	3
Курс	2
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язковий компонент
Пререквізити	Психологія ефективної комунікації; Психологічна допомога у кризових ситуаціях; Технології супервізії та саморегуляції в роботі психолога; Технології створення та управління психологічною організацією
Постреквізити	

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	4/120
Лекції	20
Практичні / Семінарські	20
Лабораторні	
Самостійна робота	80
Форма підсумкового контролю	Екзамен

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Навчальний процес потребує використання мультимедійного проектора, навчального простору, в якому меблі можуть бути переміщені в ході заняття
Обладнання	Мультимедійне обладнання

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно
------------------------	---

	працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Практичні та самостійні роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від загальної суми балів за конкретне заняття). Умови перескладання. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час опитування на практичних заняттях. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні заняття та самостійні роботи, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання пропущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) відбувається за рахунок виконання і здачі завдань та теоретичних матеріалів з пропущених тем. Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

1. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістовий модуль 1. Теоретико-правові та методичні засади сімейного консультування							
	Тема 1	Вступ до сімейної терапії. Сім'я та шлюб як соціально-психологічний феномен	2		2	8	4

	Лекція	Вступ до сімейної терапії. Сім'я та шлюб як соціально-психологічний феномен	2				
	Практика				2		4
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів.				8	
	Тема 2	Правовий статус сімейного консультанта в Україні: Закон про ментальне здоров'я та БПР	2		2	8	6
	Лекція	Правовий статус сімейного консультанта в Україні: Закон про ментальне здоров'я та БПР	2				
	Практика				2		6
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				8	
	Тема 3	Етичні та деонтологічні стандарти. Процедура письмової інформованої згоди	2		2	8	4
	Лекція	Етичні та деонтологічні стандарти. Процедура письмової інформованої згоди	2				
	Практика				2		4
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				8	

	Тема 4	Класичні сімейні школи (М. Боуен, С. Мінухін, Е. Берн) та КПТ-модель	2		2	8	6
	Лекція	Класичні сімейні школи (М. Боуен, С. Мінухін, Е. Берн) та КПТ-модель	2				
	Практика				2		6
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				8	
	Тема 5	Емоційно фокусована терапія пар (ЕФТ) та теорія прив'язаності дорослих	2		2	8	3
	Лекція	Емоційно фокусована терапія пар (ЕФТ) та теорія прив'язаності дорослих	2				
	Практика				2		3
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				8	
		Разом за 3Ч1	8		12	40	40
Змістова частина II. ПСИХОДІАГНОСТИКА, КРИЗОВІ ВТРУЧАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ							
	Тема 6	Комплексна психодіагностика сімейних взаємин: методи PARI, АСВ, Т. Лірі, СОМО	2		2	8	6
	Лекція	Комплексна психодіагностика сімейних взаємин: методи PARI,	2				

	Практика	АСВ, Т. Лірі, СОМО			2		6
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				8	
	Тема 7	Кризове консультування родини в умовах війни: ПТСР, гостре горе та втрат	2		4	10	6
	Лекція	Кризове консультування родини в умовах війни: ПТСР, гостре горе та втрат	2				
	Практика				4		6
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				10	
	Тема 8	Психосоціальний супровід родин ветеранів. Ресурсний підхід та ICDP модель	2		2	8	6
	Лекція	Психосоціальний супровід родин ветеранів. Ресурсний підхід та ICDP модель	2				
	Практика				2		6
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				8	

	Тема 9	Проектування та управління інноваційними психологічними проектами у сфері сім'ї та бізнесу	2		2	8	6
	Лекція	Проектування та управління інноваційними психологічними проектами у сфері сім'ї та бізнесу	2				
	Практика				2		6
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				8	
	Тема 10	Професійне вигорання сімейного консультанта: супервізія, ГОПМ та індивідуальні траєкторії БПР	2		2	8	3
	Лекція	Професійне вигорання сімейного консультанта: супервізія, ГОПМ та індивідуальні траєкторії БПР	2				
	Практика				2		3
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів				8	
	ПК ЗЧ 3	Підсумкова контрольна робота					10
		Іспит					40
Разом за ЗЧЗ							
Всього за дисципліною			20		20	80	100

2. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювально-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій Наочні методи навчання, ілюстрування Обробка лекційного матеріалу починається з детального розбору конспекту лекцій. На даному етапі варто розібратися в сутності кожного поняття і положення, домагатися розуміння логічного змісту формулювань. При цьому варто використовувати основну і додаткову літературу, наукові праці, монографії.
Практичні /Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, роботи в малих групах тощо Методи навчання: проблемно-пошукове навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія); евристичні методи); дослідницький (наукові доповіді, наукові повідомлення); тестування; узагальнення; ілюстративний; графічний
Лабораторні	Не передбачено навчальним планом
Самостійна робота	Самостійна робота допоможе студентам опанувати навичками добору і самостійної роботи з джерелами законодавчо-нормативного та навчального характеру, а також на основі вивчення, узагальнення, систематизації й аналізу матеріалів (в тому числі і фактичних) робити відповідні висновки, рекомендації. 1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. 3. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. 4. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички студентів

3. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль
Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, есе, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі); презентація самостійної роботи студента; практичний контроль (під час практичних робіт); тестовий контроль. Види поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, звіт з практичних робіт, реферат, презентація. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.
Підсумковий контроль за змістовою частиною
Здійснюється у формі письмового опитування за темами змістової частини
Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є іспит

Розподіл балів з дисципліни

		Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)							Разом за семестр
Змістова частина 1		Змістова частина 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Іспит	Max 100
Max 10	Max 10	Max 10	Max 5	Max 5	Max 5	Max 5	Max 10	Max 40	

4. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов’язковим повторним вивченням курсу)	

5. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	- Beisert, M. (Red.). (2021). <i>Terapia rodzin i par: Teoria i praktyka</i>. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. <i>Терапія сімей і пар: теорія і практика</i>. - Dattilio, F., & Rubin, S. (2022). <i>Essentials of family therapy</i> (5th ed.). Wiley. - Hauch, M. (2022). <i>Systemische Familientherapie: Grundlagen und Praxis</i>. Hogrefe. - Janicka, I., & Przybylska, M. (2022). <i>Psychologia rodziny: Podręcznik akademicki</i>. PWN. - Metcalf, L. (2024). <i>Marriage and family therapy: A practice-oriented approach</i>. SAGE Publications. - Goldenberg, H., Goldenberg, I., & Pelavin, N. (2024). <i>Family therapy: An overview</i> (10th ed.). Cengage Learning. - Minuchin, S., & Nichols, M. P. (2021). <i>Family healing: Strategies for recovery and personal growth</i>. Free Press.
--------------------	---

	7. Nichols, M. P., & Davis, S. D. (2021). <i>Family therapy: Concepts and methods</i> (12th ed.). Pearson. 8. Schneewind, P., & Rieker, P. (Hrsg.). (2021). <i>Handbuch Eltern-Kind-Beziehung: Aktuelle Forschungsergebnisse zu Belastungen und Ressourcen in der frühen Kindheit</i>. Beltz Juventa. 9. Weber, C., & Wirsching, M. (2023). <i>Lehrbuch der Paar- und Familientherapie</i>. Springer. 10. Wetchler, J. L., & Hecker, L. L. (Eds.). (2023). <i>An introduction to marriage and family therapy</i> (2nd ed.). Routledge. 11. Овчаренко О. Ю. (2021). Основи психотерапії: Практикум: Навчально-методичний посібник. Ужгород: Говерла. 80 с. 12. Федоренко Р. П. (2021). Психологія сім'ї: Навчальний посібник (2-ге вид., змін. та доповн.). Луцьк: Вежа-Друк. 480 с.
Додаткова	1. Agustine, T., Fauzia, A. N. ., & Kyaw, A. . (2024). The Role of Family Counseling in Improving Adolescents' Mental Health. <i>International Journal of Counseling and Psychotherapy</i>, 1(2), 51–61. https://doi.org/10.64420/ijcp.v1i2.171 2. Braus, N., Flückiger, C., Wichmann, J., & Hunger-Schoppe, C. (2024). Is symptom outcome the whole story? — A multilevel meta-analysis of systemic therapy for adults including family system functioning. <i>Psychotherapy Research</i>. 3. Dávid, B., & Danis, I. (2025). Foreword to the 2025 Special Compilation on 'Family Therapy and Family Studies in Supporting Mental Health'. <i>European Journal of Mental Health</i>, 20, e0045, 1–4. 4. Diamond, G. M., Boruchovitz-Zamir, R., Nir-Gotlieb, O., et al. (2022). Attachment-based family therapy for sexual and gender minority young adults and their nonaccepting parents. <i>Family Process</i>, 61(2), 530-548. 5. Prime, H., Wade, M., & Browne, D. T. (2020). Risk and Resilience in Family Well-Being during the COVID-19 Pandemic. <i>American Psychologist</i>, 75(5), 631–643. 6. Riahi Far, F., Yousefi, Z., & Golparvar, M. (2026). Development of a Family Therapy Package Based on the Integration of Structural–Systemic and Attachment-Based Therapy. <i>Applied Family Therapy Journal</i>, 7(3), 1-15. 7. Riggs, S. A., & Riggs, D. S. (2011). Risk and Resilience in Military Families Experiencing Deployment: The Role of the Family Attachment Network. <i>Journal of Family Psychology</i>, 25(5), 675–687. 8. Walsh, F. (2016). <i>Strengthening Family Resilience</i>. 3rd ed. New York: The Guilford Press 9. Бріш К. Г. Розлади прив'язаності: від теорії до терапії: посібник. Київ, 2018. 314 с. 10. Громцева О. В., Стрюков В. В. Гендерно орієнтований підхід до менеджменту емоційним вигоранням у лікарів та середнього медичного персоналу. <i>Економічні горизонти</i>, 2022. № 2(20). С. 94–110. DOI: 10.31499/2616-5236.2(20).2022.263950 11. Закон України про систему охорони психічного здоров'я в Україні (проект 2025/2026 рр.). 12. Зливков В. Л., Лукомська С. О., Федан О. В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих

	ситуаціях: посібник. Київ: Педагогічна думка, 2016. 219 с. 13. Кучманич І. М. Усвідомлене батьківство: навчально-методичний посібник. Миколаїв, 2018. 195 с. 14. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 1304 від 30.12.2023 р. «Про затвердження переліку методів психологічної допомоги населенню в умовах війни». 15. Психологічний супровід особистості в умовах війни: навчальний посібник / за ред. С. Кузікової, В. Зливкова, С. Лукомської та ін. Київ-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2024. 486 с. 16. Седих К. В. Психологія сім'ї: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2019. 192 с. 17. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї: навч. посіб. Київ, 2019. 136 с.
1. Інформаційні ресурси	• Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?» — https://howareu.com/ • Матеріали та протоколи ВООЗ mhGAP — https://www.who.int/teams/mental-health-and-substance-use/mhgap • Міністерство у справах ветеранів України — https://mva.gov.ua